

Datum
2019-06-10

Maria Gustavson
maria.gustavson@inspsf.se

Barnrättsperspektivet i ISF:s verksamhet

Återrapportering av regeringsuppdraget
i ISF:s regleringsbrev 2018 och 2019

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Uppdraget	4
2. Barnrättsperspektivet och tillsyns- och granskningsverksamheten.....	5
3. Kartläggning och analys av ISF:s arbete med barnrättsperspektivet 2010–2018	6
4. Utvecklingsområden.....	8
Vi behöver höja kompetensen om barnrättsperspektivet	8
Vi behöver ta fram ett metodstöd	9
Vi behöver föra in barnrättsperspektivet i vår projektprocess	9
5. Åtgärder och resultat	9
Kompetensutveckling	10
Metodstöd	12
Integrering av barnrättsperspektivet i projektprocessen	12
Referenser.....	14

Bilagor

Handlingsplan för att integrera barnrättsperspektivet i ISF:s verksamhet
2019–2020

Barnrättsperspektivet i ISF:s verksamhet. En kartläggning och analys av
samtliga ISF:s rapporter 2010–2018

Sammanfattning

I denna skrivelse redovisas svaret på regeringens uppdrag till Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) att analysera tillämpningen av barnets rättigheter i vår tillsyns- och granskningsverksamhet. I uppdraget ingår också att identifiera utvecklingsområden och redovisa hur myndigheten kan ta om hand om sådana områden. Bakgrundet till uppdraget är att barnkonventionen blir svensk lag den 1 januari 2020.

Vi har genomfört uppdraget genom att kartlägga och analysera våra rapporter och svar på remisser under perioden 2010–2018. Mot bakgrund av det arbetet har vi identifierat olika utvecklingsområden och tagit fram en handlingsplan för hur vi ska arbeta med dem. I handlingsplanen har vi formulerat ett övergripande mål och två konkreta resultatmål för arbetet med barnrättsperspektivet. Vi har också specificerat vilka aktiviteter som ska genomföras för att nå målen och det finns en tidplan för när aktiviteterna ska ske.

Ett centralt utvecklingsområde för oss är att höja kompetensen bland våra medarbetare om barnrättsperspektivet. Vi satsar därför på flera kompetenshöjande insatser, exempelvis utbildning med Barnombudsmannen, interna workshoppar och externa föreläsare. Vi ser också ett behov av stöd för utredarna i hur barnrättsperspektivet mer specifikt skulle kunna användas inom olika granskningar. Vi kommer därför att arbeta fram ett konkret metodstöd samt ett stöd för hur vi kan förhålla oss till perspektivet i våra remissvar. Ett tredje utvecklingsområde som vi har identifierat är att se över de dokument som styr arbetet i vår tillsyns- och granskningsverksamhet. Vi kommer att föra in ett barnrättsperspektiv där för att säkerställa att det får ett tydligt genomslag och att vi har ett konsekvent förhållningssätt till perspektivet i vår tillsyns- och granskningsverksamhet.

1. Uppdraget

Inspektionen för socialförsäkringen fick i regleringsbrevet för 2018 följande uppdrag:

ISF ska analysera tillämpningen av barnets rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) i myndighetens tillsyns- och granskningsverksamhet. I uppdraget ingår att redovisa de utvecklingsområden som har identifierats och hur dessa kan tas om hand.

Enligt regleringsbrevet för 2019 ska ISF återrapporera följande:

Myndigheten ska redovisa de åtgärder som vidtagits för att möta de utvecklingsbehov som identifierats avseende den praktiska tillämpningen av barnets rättigheter i verksamheten och de resultat som uppnåtts.

Denna skrivelse är en återrapporering av uppdraget. I återrapporeringen ingår även en handlingsplan och en promemoria som redogör för kartläggningen och analysen av ISF:s samtliga rapporter 2010–2018 som bilagor.

Uppdraget till ISF är del av en större satsning med anledning av att barnkonventionen blir svensk lag den 1 januari 2020. Som ett stöd i satsningen beslutade regeringen om ett kunskapslyft för särskilt berörda myndigheter samt för kommuner, landsting och regioner. Satsningen kallas för *Barnrätt i praktiken* och det är Barnombudsmannen som har uppdraget från regeringen att vara den som stödjer verksamheterna. Sammantaget berörs ett tiotal myndigheter av satsningen, som pågår under 2017–2019.

Under 2018 och 2019 har projektledare och projektmedarbetare på ISF deltagit i Barnombudsmannens nätverksträffar och dialogmöten. Under 2019 har ISF också haft enskild dialog med Barnombudsmannen om det fortsatta arbetet med barnrättsperspektivet på myndigheten och på vilket sätt perspektivet kan användas i våra granskningar. Barnombudsmannen kommer även att medverka i kompetenshöjande insatser för medarbetarna på ISF under hösten 2019.

2. Barnrättsperspektivet och tillsyns- och granskningsverksamheten

För att svara på regeringsuppdraget har vi kartlagt och analyserat samtliga rapporter som ISF har publicerat mellan 2010 och 2018. Vi har också gjort en fördjupad analys av en del av rapporterna. Vi har även granskat våra remissvar under motsvarande tidsperiod. Kartläggningen av rapporterna och remissvaren samt vilka utvecklingsområden som där identifierades beskrivs närmare i nästa avsnitt.

Sammanfattningsvis ser vi att det finns potential för ISF att i större utsträckning än vad som hittills har gjorts använda ett barnrättsperspektiv både i vår tillsyns- och granskningsverksamhet och i våra remissvar.

ISF har till uppgift att genom systemtillsyn och effektivitetsgranskning värna rätts säkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet. Vi ska löpande redovisa resultaten av vår tillsyn och granskning. Det sker normalt genom rapporter där vi redovisar våra iakttagelser och bedömningar, samt lämnar våra rekommendationer till granskningsobjekten och till regeringen. Vår uppgift är att ta fram besluts- och kunskapsunderlag inom socialförsäkringsområdet som kan ligga till grund för politiska beslut eller för den interna styrningen hos de granskade myndigheterna.

Barnrättsperspektivet innebär att barnkonventionen ska vara utgångspunkten i alla frågor som rör barn. Att ha ett barnperspektiv grundat i konventionen bygger på respekten för barns egna behov, intressen och åsikter. Det är beslutsfattarens ansvar att bedöma om ett beslut eller en åtgärd berör barn och hur det i så fall svarar mot barns behov och intressen. I det ingår också att bedöma vilka konsekvenser ett visst beslut kan få för barn, både när det gäller enskilda barn och barn som grupp.¹

Socialförsäkringen är betydelsefull för många barn, både direkt genom de förmåner som vänder sig direkt till barn och indirekt genom de förmåner som vänder sig till barnens föräldrar. I förhållande till ISF:s generella uppdrag kan användandet av ett barnrättsperspektiv innebära att vi synliggör på vilket sätt reformer och regelverk inom socialförsäkringen påverkar barns situation och barns rättigheter. Det kan handla om att vi kan initiera barnkonsekvensanalyser, eller följa upp och utvärdera barnkonsekvensanalyser som har gjorts i samband med en reform av en socialförsäkringsförmån. Det kan också handla om att granska på vilket sätt våra granskningsobjekt förhåller sig till barnkonventionen, till exempel hur de säkerställer barnets bästa och barns rätt att komma till tals i de beslutsprocesser som rör barn.

¹ SOU 2016:19, *Barnkonventionen blir svensk lag*. Betänkande av Barnrättighetsutredningen, s. 92.

Genom uppföljningar och utvärderingar kan behovet av nya lagbestämmelser och andra insatser identifieras för att stärka barns rättigheter. ISF utövar tillsyn över områden och verksamheter som berör barn direkt eller indirekt och vi kan därigenom bidra till att systematiskt följa upp barns rättigheter. Utifrån våra granskningar kan vi identifiera områden inom socialförsäkringen där det finns brister i regelverket eller tillämpningen utifrån ett barnrättsperspektiv och där barnets rättigheter i praktiken behöver förstärkas.²

3. Kartläggning och analys av ISF:s arbete med barnrättsperspektivet 2010–2018

Under 2018 och 2019 har vi kartlagt och analyserat ISF:s samtliga rapporter från 2010 till och med 2018. Syftet med kartläggningen har varit att studera i vilken omfattning och på vilket sätt vi hittills har belyst barnrättsperspektivet i vår granskningsverksamhet. Syftet har också varit att bedöma om det i rapporterna *hade kunnat vara* aktuellt med ett barnrättsperspektiv och att göra en fördjupad granskning av på vilket sätt perspektivet hade kunnat inkluderas.

Kartläggningen av ISF:s rapporter har utförts genom att ett urval av sökord använts för att bedöma om ett barnrättsperspektiv förekommer eller skulle kunna vara aktuellt i en rapport. Vidare har det kontrollerats i vilket sammanhang sökorden förekommer, för att få en bredare bild av hur rapporten relaterar eller skulle kunna relatera till barnrättsperspektivet. Totalt har vi granskat 155 rapporter.³

I 129 rapporter bedömer vi att det inte är relevant att använda ett barnrättsperspektiv. Det finns heller inte något barnrättsperspektiv i de rapporterna. Den fördjupade granskningen omfattade resterande 26 rapporter. Dessa rapporter granskades mer på djupet för att bedöma om det hade funnits potential att använda ett barnrättsperspektiv och i så fall på vilket sätt perspektivet hade kunnat användas. I ett fåtal av dessa rapporter har ISF beaktat barnrättsperspektivet.

Den fördjupade granskningen av rapporterna där vi bedömer att ett barnrättsperspektiv hade kunnat användas visar att möjligheten att använda ett barnrättsperspektiv finns inom flera av förmånsområdena, även om det är mest framträdande inom barn- och familjeförmånen.

Ett exempel ur den fördjupade granskningen av hur ett barnrättsperspektiv *hade kunnat* användas vid en granskning är rapporten som handlar om hur Försäkringskassan arbetar med att identifiera social problematik i hand-

² Jämför Barnombudsmannen (2019) *FN:s konvention om barnets rättigheter*, s.66

³ De åtta publikationerna *Årlig rapport* samt en engelsk version av en av ISF:s rapporter har exkluderats i kartläggningen.

läggningen av sjukskrivningsärenden.⁴ I rapporten förekommer inte barnrättsperspektivet. Men granskningen hade kunnat göra en analys utifrån barnkonventionens artikel 3 om barnets bästa och artikel 19 om barns rätt till skydd från våld samt eventuellt artikel 12 om barns rätt att komma till tals.⁵ I synnerhet hade diskussionen om Försäkringskassans uppdrag om att bidra till att motverka mäns våld mot kvinnor kunnat kopplas till att detta också tydligt berör artikel 19 om barns rätt till skydd mot våld.

Ett annat exempel är rapporten *Vad är normalt? – Föräldraansvaret i assistansersättningen*.⁶ Rapporten innehåller en kort beskrivning av barnkonventionen men det görs inga närmare analyser ur ett barnrättsperspektiv. I granskningen framkommer att Försäkringskassan har saknat verktyg för att säkerställa en enhetlig och rättssäker tillämpning av principen om föräldraansvar i assistansersättningen. Om frågan hade analyserats mer ur ett barnrättsperspektiv hade det varit möjligt att resonera ytterligare om att det är viktigt att individuella och mer utförliga bedömningar för att kunna fullt ut tillgodose behoven hos barn med funktionsnedsättningar. Artiklar som hade varit relevanta att använda för sådana analyser är artikel 3 om barnets bästa och artikel 23 om funktionsnedsatta barns särskilda rättigheter.⁷

Utifrån kartläggningen och analysen av de publicerade rapporterna ser vi att det finns potential att i större utsträckning än vad som hittills har gjorts använda ett barnrättsperspektiv i ISF:s tillsyns- och granskningsverksamhet. Kartläggningen visar också att i många av de granskningar som myndigheten genomför är det inte relevant att tillämpa ett barnrättsperspektiv.

Utöver kartläggningen har vi även gått igenom ISF:s remissvar under samma period. Genomgången av remissvaren ger en liknande bild som granskningen av rapporterna. Det vill säga, i de flesta remissvar är det inte aktuellt med ett barnrättsperspektiv och det finns inte heller något barnrättsperspektiv. I en del remissvar, framförallt inom barn och familjeområdet, hade ett barnrättsperspektiv kunnat beaktas i högre utsträckning än vad som görs. I några remissvar lyfter ISF fram barnrättsperspektivet. Ett sådant exempel är remissvaret på utredningen *Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan*. I svaret framhåller vi att utredningen saknar en generell reflektion kring barns och ungas möjligheter till inflytande, som slås fast i artikel 12 i barnkonventionen.

⁴ ISF, *Social problematik och sjukskrivning – handläggning. En granskning av Försäkringskassans arbete med att identifiera social problematik med handläggningen av sjukskrivningsärendena*. Rapport 2018:8.

⁵ Barnombudsmannen, *FN:s konvention om barnets rättigheter*.

⁶ ISF, *Vad är normalt? – föräldraansvaret i assistansersättningen*. Rapport 2014:6.

⁷ FN:s konvention om barnets rättigheter. Se promemorian *Barnrättsperspektivet i ISF:s verksamhet. En kartläggning och analys av samtliga ISF:s rapporter 2010–2018* för en fullständig redogörelse av kartläggningen av rapporterna.

Vi påpekar också att ett barnrättsperspektiv till stora delar saknas i utredningen.⁸

Även om det förekommer ett barnrättsperspektiv i en del remissvar finns det, på samma sätt som i rapporterna, potential att använda perspektivet i större utsträckning än vad som hittills har gjorts.

Att ett barnrättsperspektiv enbart förekommer i ett fåtal rapporter och remissvar, trots att det hade varit relevant i fler fall, har sannolikt flera förklaringar. En förklaring är att den politiska styrningen avseende barnrättsperspektivet och barnkonventionen inte har varit så framträdande under den större delen av den granskade tidsperioden. Tidigare låg fokus i den politiska styrningen inom området snarare på andra aspekter så som mänskliga rättigheter, funktionshinderpolitiken och inte minst jämställdhet. Det senare blev särskilt tydligt genom arbetet med *Jämställdhetsintegrering i myndigheter* (JiM). Vi ser däremot att detta kommer att ändras framöver, med anledning av att barnkonventionen blir lag. Men den politiska styrningen är inte den enda förklaringen, på ISF har vi inte heller prioriterat barnrättsperspektivet i de egeninitierade granskningarna.

4. Utvecklingsområden

Kartläggningen av ISF:s rapporter skapar en grund för ett fortsatt arbete med barnrättsperspektivet i våra granskningar. Genom att analysera i vilka sammanhang perspektivet hade kunnat föras in kan det bli enklare att förstå på vilket sätt barnrättsperspektivet relaterar till de frågor som ISF belyser i granskningsverksamheten.

Utifrån den analys vi har gjort har vi identifierat tre områden som vi behöver utveckla.

Vi behöver höja kompetensen om barnrättsperspektivet

Resultaten från kartläggningen och analysen av ISF:s rapporter och remissvar visar att det kan vara relevant för myndigheten att anlägga ett barnrättsperspektiv i vissa granskningar och remissvar, men att det inte har gjorts i särskilt stor utsträckning. Detta indikerar att ISF inte har prioriterat att använda ett barnrättsperspektiv. Kunskapen och medvetenheten om perspektivet och hur det kan appliceras kan således höjas bland de medarbetare som arbetar med utredningar och granskningar. Detta betraktar vi som ett centralt utvecklingsområde.

ISF:s medarbetare består till stor del av kvalificerade utredare och analytiker. En förutsättning för att barnrättsperspektivet ska få genomslag i myndighetens tillsyns- och granskningsarbete är att medarbetarna har adekvat kunskap om barnrättsperspektivet samt att de har ett engagemang för frågan.

⁸ ISF, *Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan* (SOU 2013:74). Remissyttrande 2014-01-15.

Vi behöver ta fram ett metodstöd

En delförklaring till att användningen av ett barnrättsperspektiv har varit begränsad är att det inte alltid är självklart hur ett barnrättsperspektiv ska tillämpas inom ramen för myndighetens tillsyns- och granskningsverksamhet. Vår uppgift är att ta fram besluts- och kunskapsunderlag inom socialförsäkringsområdet som kan ligga till grund för politiska beslut eller för de granskade myndigheternas interna styrning. Därigenom har vi möjlighet att synliggöra på vilket sätt reformer och regelverk inom socialförsäkringen påverkar barns situation och barns rättigheter. Men det är inte alltid självklart *hur* ett barnrättsperspektiv kan komma in i våra olika granskningar och analyser.

Vi bedömer att arbetet med att införa ett barnrättsperspektiv i vår tillsyns- och granskningsverksamhet innebär ett stort utvecklingsarbete för oss. Vi behöver på djupet förstå hur vi kan och bör förhålla oss till perspektivet i vår verksamhet.

Ett viktigt utvecklingsområde är därför att utarbeta ett konkret metodstöd för att få stöd i hur barnrättsperspektivet mer specifikt skulle kunna användas inom olika granskningar. Vi behöver också arbeta fram ett stöd för hur vi ska integrera perspektivet när vi besvarar remisser.

Vi behöver föra in barnrättsperspektivet i vår projektprocess

Till skillnad från jämställdhetsperspektivet finns inte barnrättsperspektivet i nuläget med i de dokument som styr myndighetens projektprocess. För att säkerställa att barnrättsperspektivet får ett tydligt genomslag i tillsyns- och granskningsverksamheten och att det finns ett konsekvent förhållningssätt till perspektivet behöver det också integreras i projektprocessen genom att föras in i våra styr- och stöddokument.

Vi bedömer också att det finns behov av att integrera ett barnrättsperspektiv i verksamhetsplaneringsprocessen, i samband med att nya projektförslag arbetas fram.

5. Åtgärder och resultat

Mot bakgrund av kartläggningen och analysen av tillämpningen av barnrättsperspektivet i ISF:s tillsyns- och granskningsverksamhet samt de identifierade utvecklingsområdena har vi valt att formulera ett övergripande mål och två resultatmål för arbetet med barnrättsperspektivet.

Syftet med målen är att säkerställa att perspektivet på ett konsekvent sätt förs in i tillsyns- och granskningsverksamheten på myndigheten. De två konkreta resultatmålen pekar ut en riktning för arbetet med barnrättsperspektivet.

Målen ger möjlighet att följa hur väl de uppnås i verksamheten och ger stöd för att formulera vilka aktiviteter som krävs för att nå målen.

Utifrån ISF:s uppgift har myndigheten valt att formulera målen för barnrättsperspektivet på följande vis:

Övergripande mål:

Genom att uppmärksamma barnrättsperspektivet i våra granskningar bidrar ISF till att förbättra barns levnadsvillkor och till ett ökat genomslag för barns rättigheter i praktiken.

Resultatmål

1. I alla granskningar som ISF genomför övervägs om en analys i ett barnrättsperspektiv ska genomföras.
2. Samtliga av utredarna på ISF ska ha god kunskap om barnkonventionen, med särskilt fokus på hur barnkonventionen kan användas i relation till socialförsäkringen.

Det andra resultatmålet är en förutsättning för att det första målet ska nås, och de båda resultatmålen ska bidra till att uppfylla det övergripande målet. Vi har också tagit fram en handlingsplan för arbetet med barnrättsperspektivet för att kunna arbeta systematiskt för att uppnå och upprätthålla målen.⁹

För att barnrättsperspektivet kontinuerligt ska hållas levande och de båda resultatmålen upprätthållas ska vi också följa upp handlingsplanen regelbundet. Här ingår en översyn av handlingsplanen och en utvärdering av hur resultatmålen nås och vilka aktiviteter som bör genomföras för att upprätthålla eller nå resultatmålen.

Inom ramen för handlingsplanen specificeras vilka aktiviteter som ska genomföras för att nå målen och det finns en tidplan för när aktiviteterna ska ske.¹⁰ Aktivitetsområdena motsvarar de utvecklingsområden som identifierades i kartläggningen och analysen av tillsyns- och granskningsverksamheten.

Kompetensutveckling

För att nå målet att samtliga utredare på ISF ska ha god kunskap om barnkonventionen och särskilt hur den kan användas i relation till socialförsäkringen ska flera kompetenshöjande insatser genomföras. Detta arbete påbörjades under hösten 2018 och våren 2019 men kommer att intensifieras under hösten 2019 och våren 2020.

⁹ Se *Handlingsplan för att integrera barnrättsperspektivet i ISF:s verksamhet 2019–2020*.

¹⁰ Se sidorna 11–12 i *Handlingsplan att integrera barnrättsperspektivet i ISF:s verksamhet 2019–2020*.

Under hösten 2018 och våren 2019 har alla nyanställda medarbetare på myndigheten fått en introduktion till barnrättsperspektivet inom ramen för introduktionsutbildningen. På så vis har medarbetarna fått en kort introduktion till området, vilken sedan kan följas upp med fördjupade insatser. Tanken är att detta också ska fortsätta framöver, för att perspektivet ska presenteras i samband med andra områden och perspektiv som är centrala för oss.

Under hösten 2019 kommer ISF bjuda in Barnombudsmannen för att hålla en kompetenshöjande utbildningsinsats om barnkonventionen för samtliga medarbetare. För att fördjupa kunskaperna om hur barnkonventionen relaterar till socialförsäkringen och hur ett barnrättsperspektiv skulle kunna tillämpas i granskningar inom olika förmånsområden planerar vi att följa upp utbildningen med Barnombudsmannen med interna workshoppar, där barnrättsperspektivet diskuteras utifrån de olika förmånsområdena. Vi planerar även att dokumentera diskussionerna som förs och slutsatserna som dras i de interna workshopparna för att kunna använda materialet i det metodstöd som också ska tas fram.

Under hösten 2019 och våren 2020 tar vi således ett helhetsgrepp om barnrättsperspektivet inom myndigheten, där samtliga medarbetare involveras. Syftet är att få en kraftsamling i det löpande arbetet framåt.

Under hösten 2019 planerar vi även att påbörja skapandet av en intern digital utbildning om barnrättsperspektivet. Tanken är att dokumentera genom film eller på annat sätt hela eller delar av utbildningen med Barnombudsmannen samt de interna workshopparna som genomförs hösten 2019. Vi planerar sedan att använda materialet tillsammans med övriga relevanta fakta om barnkonventionen, ISF:s verksamhet och socialförsäkringens olika områden för att sammanställa det till en intern digital utbildning som kan sparas och användas internt för nya medarbetare. I detta arbete kommer vi också att använda oss av det webb utbildningsmaterial om barnkonventionen som Barnombudsmannen tar fram under våren 2019. Genom en digital utbildning bevaras den kunskap som byggs upp inom området inom myndigheten, vilket gör att kunskapen kan komma nya medarbetare tillgodo i framtiden.

Som en löpande kompetenshöjande och kompetensbevarande insats kommer vi att bjuda in externa föreläsare på temat barnrättsperspektivet, regelbundet från och med hösten 2019. Detta kommer att ske inom ramen för ISF:s seminarieverksamhet. Inbjudna föreläsare kan vara exempelvis forskare, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och andra myndigheter som arbetar med barnrättsuppdraget. Ett seminarium med en forskargrupp som arbetar med ett forskningsprojekt om personlig assistans och föräldraskap där de använder ett barnrättsperspektiv är planerat till slutet av hösten 2019.

Metodstöd

För att ge medarbetare ett konkret stöd för hur barnrättsperspektivet mer specifikt skulle kunna tillämpas på granskningar inom de olika förmånsområdena kommer ett särskilt metodstöd tas fram. I den vägledning som finns för att besvara remisser kommer vi också att arbeta in ett stöd för hur vi kan förhålla oss till barnrättsperspektivet.

I metodstödet för våra granskningar kommer de artiklar i barnkonventionen som är mest centrala för myndigheten att finnas enkelt och tydligt beskrivna. Det kommer också att finnas exempel och generella kommentarer om hur ett barnrättsperspektiv på olika sätt skulle kunna komma in i olika typer av granskningar. Metodstödet kommer att tas fram utifrån den fördjupade granskning av utvalda ISF:s rapporter som vi gör under våren 2019, utbildningen med barnombudsmannen samt de interna workshoppar som vi planerar till hösten 2019. Metodstödet beräknas vara färdigt under våren 2020.

Inom ramen för metodstödet tas även en checklista fram. Checklistan kommer att innehålla frågor om barnrättsperspektivet som kan ställas vid projektstart och i projektarbetet samt i verksamhetsplaneringen. ISF har sedan tidigare tagit fram ett motsvarande stöd för jämställdhetsanalyser i projekten. I stödet för jämställdhetsanalyser finns ett antal frågor som kan vara till hjälp vid utvecklingen av projektidéer eller i projektarbetet när vi undersöker om det finns jämställdhetsproblem inom det område som idén eller projektet rör. Tanken är att motsvarande frågor ska tas fram inom barnrättsområdet. På samma sätt som det beskrivs i projektprocessen är frågorna tänkta att fungera som inspiration. Beroende på vilket område projektet rör och vilken inriktning projektet har kommer de olika frågorna att vara mer eller mindre relevanta.

Integrering av barnrättsperspektivet i projektprocessen

För att möta behovet av att inkludera barnrättsperspektivet i myndighetens projektprocess bedömer vi att det behöver framgå av myndighetens styrdokument inom området att det i granskningsprojekten ska övervägas om det finns några barnrättsfrågor som bör belysas i projekten.

Det centrala styrdokument för tillsyns- och granskningsprojekten där ett barnrättsperspektiv skulle kunna föras in är projektvägledningen. Vägledningen innehåller en beskrivning av projektprocessen vid ISF och syftar ytterst till att säkerställa att de rapporter vi publicerar håller en hög kvalitet, både när det gäller innehåll och framställning. Eftersom myndigheten nyligen har arbetat fram en helt ny projektvägledning som inte är helt färdigställd våren 2019 kommer vi att arbeta med att föra in ett barnrättsperspektiv i den under 2020.

Inom ramen för projektprocessen styr även mallen för idépromemorior och mallen för projektplaner vilka perspektiv som ska beaktas vid framtagandet av ett nytt projekt. I dessa båda mallar finns till exempel frågor

om jämställdhetsperspektivet. I de båda mallarna kan det således föras in frågor om det finns några relevanta aspekter ur ett barnrättsperspektiv som projektet bör ta hänsyn till, om det finns anledning att tydliggöra ett barnrättsperspektiv i projektets frågor och/eller om det finns anledning att ha ett särskilt fokus på barns rättigheter. Det senare gäller mer för idépromemoriorna. Det bör också framgå av mallen för projektplaner att om projektet bedömer att ett barnrättsperspektiv inte är relevant i projektet så krävs det en motivering om varför. Detta arbete påbörjas under våren 2020.

Catarina Eklundh Ahlgren
Tf. generaldirektör

Mats Granér
Projektansvarig chef

Maria Gustavson
Projektledare

Referenser

Barnombudsmannen, *FN:s konvention om barnets rättigheter*. Ny upplaga med anledning av reviderad svensk översättning, 2019.

ISF, *Social problematik och sjukskrivning – handläggning. En granskning av Försäkringskassans arbete med att identifiera social problematik med hanläggningen av sjukskrivningsärendena*. Rapport 2018:8.

ISF, *Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan (SOU 2013:74)*. Remissyttrande 2014-01-15.

ISF, *Vad är normalt? – föräldraansvaret i assistansersättningen*. Rapport 2014:6.